

Samverkansytor kring UVAS med ohälsa

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Arbetsförmedlingen och
Region Skåne

Fredrik Neuman

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Om FINSAM i Malmö	2
Rapportens disposition.....	2
Uppdraget och frågeställningar.....	3
Intervjuer	4
Metodologiska reflektioner och utmaningar	5
Samverkansytor - UngMalmö.....	6
Socialtjänsten ekonomiskt bistånd.....	9
KAA-UngMalmö	11
Psykolog AMA - resursteamet	12
Socialpsykiatriska teamet.....	12
Region Skåne - unga vuxna-mottagningen.....	13
Strukturerad samverkan kring personer med ohälsa.....	14
Sammanställning av samverkansytor kring UVAS med ohälsa	15
Avslutande reflektioner och sammanfattning	16

Sammanfattning

På uppdrag av styrgruppen för DUA i Malmö har utredaren på FINSAM i Malmö genomfört en kartläggning i syfte att undersöka vilka samverkansytor som finns mellan Arbetsmarknads- och socialförvaltningen (ASF), Arbetsförmedlingen och Region Skåne kring UVAS med ohälsa. I uppdraget ingick även att belysa hur dessa samverkansytor är beskaffade med avseende på bland annat tillgänglighet, hur frekvent de används, upplevd nytta samt huruvida de befintliga samverkansytorna tillgodoser målgruppens behov.

För att få en inblick kring ovanstående frågor erhöll utredaren kontaktuppgifter från uppdragsgivaren till representanter från samtliga tre organisationer. Semistrukturerade intervjuer genomfördes med representanter från Malmö stad och Region Skåne. Med anledning av Arbetsförmedlingens omställningsprocess kunde inga intervjuer genomföras med representanter från Arbetsförmedlingen. Vid intervjuerna framkom även information om angränsande frågor kring arbetssätt, förväntningar och behov. Då dessa frågor bedömdes ha bäring på såväl samverkan som hur man ska arbeta operativt med UVAS framöver inkluderades detta material i rapporten.

- Intervjuerna indikerar att befintliga samverkansytor kring målgruppen UVAS överlag fungerar tillfredsställande mellan Malmö stad och Arbetsförmedlingen. KAA-UngMalmö efterlyser dock ett närmre samarbete med Arbetsförmedlingen.
- Samverkan med sjukvården lyfts, i likhet med tidigare utredningar och kartläggningar, fram som en stor utmaning. Det framkommer även problem med att få till SIP med sjukvården.
- Trots att arbetsmarknads- och socialförvaltningen rymmer socialsekreterare såväl som arbetsmarknadssekreterare under samma förvaltningstak, indikerar intervjuerna skillnader i kultur och förväntningar som kan försvåra samverkan. Det finns dock indikationer på att samsynen och tydligheter kring ansvarsfördelningen parterna emellan utvecklas positivt.
- Genom intervjuerna framkommer utmaningar i att hitta arbetssätt för den målgrupp som är i stort behov av stöd och som tidigare kunde få hjälp genom Fenix. Unga Vuxna-mottagningen vänder sig primärt till unga vuxna med lindrig psykisk ohälsa och många i UVAS-gruppen har mer allvarlig psykisk ohälsa och behöver mer stöd för att eventuellt kunna ta del av insatserna och behandlingen på unga vuxna-mottagningen. Verksamhetschefen på Södervärns vårdcentral efterlyser en plats/lokal där olika professioner är samlokaliserade och arbetar tillsammans för att stärka ungdomars psykiska hälsa och där sysselsättningsfrågan är central.

Om FINSAM i Malmö

Samordningsförbundet FINSAM i Malmö arbetar för att uppnå en effektiv resursanvändning mellan Finsams parter (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Malmö stad och Region Skåne). Som ett led i Finsams tjänsteutbud (se bild nedan) kan förbundet tillhandahålla kartläggnings- och utredningstjänster.

Genomförda uppdrag:

- Samverkansytor mellan ASF, Arbetsförmedlingen och Region Skåne kring UVAS med ohälsa (2019)
- Problematiskt datorspelande – kunskapssammanställning och en bild av förekomsten i Malmö (2019)
- Metodstöd Avanti (2019)
- Kunddriven verksamhetsutveckling – intervjuer med sjukskrivna Malmöbor (2018)
- Bemötande, brukarinflytande och kvalitet – intervjuer på UngMalmö (2018)
- Samverkansanalys - intervjuer av Malmöbor aktuella på Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsavdelningen och individ- och familjeomsorgen (2017)
- Behovsanalys – unga vuxna i farozonen för aktivitetsersättning och långtidssjukskrivna (2016)

Rapportens disposition

Rapporten inleds med en beskrivning av uppdraget och de frågeställningar som FINSAM i Malmö erhöll från DUA:s styrgrupp våren 2019. Därefter redogörs för vilka funktioner som intervjuats och lite reflektioner kring val av metod samt en diskussion kring begreppet ”samverkansytor”. Avsnitten som följer koncentrerar sig på samverkansytor mellan olika verksamheter och funktioner inom de tre organisationerna i fokus i denna rapport. Därefter ges en kort presentation av strukturer och överenskommelser mellan Malmö stad och Region Skåne kring personer med psykisk funktionsnedsättning och psykisk ohälsa. En sammanställning med de samverkansytor som diskuterats genom intervjuerna presenteras sedan, följt av avslutande reflektioner och en sammanfattning av resultatet från kartläggningen.

Uppdraget och frågeställningar

FINSAM i Malmö fick under våren 2019 en förfrågan från styrgruppen för DUA att undersöka samverkansytorna mellan Arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Arbetsförmedlingen och Region Skåne. Från uppdragsgivaren erhöles frågor riktade till medarbetare respektive chefer enligt nedanstående:

Till medarbetare:

- När ni jobbar med klienter/deltagare med upplevd och/eller dokumenterad psykisk ohälsa, och behöver samverka kring individen med Arbetsförmedlingen, Region Skåne och arbetsmarknads- och socialförvaltningen (ek. bist. och AMA) – vilka samverkansytor använder ni då?
- Är dessa samverkansytor/kontaktvägar kända, tydliga, tillgängliga, enkla/svåra att använda etc.?
- Är samverkansytorna formella eller informella? Hur används samverkansytorna (frekvens, vid behov, strukturerade träffar?)
- Upplever ni att befintliga samverkansytor tillgodoses målgruppens behov? Om inte, vad ser ni för ytterligare behov?

Till chefer:

- Vilka samverkansytor använder er verksamhet för unga (UVAS 16-29 år) med upplevd och dokumenterad psykisk ohälsa?
- Är samverkansytorna formella eller informella? Hur används samverkansytorna (frekvens, vid behov, strukturerade träffar?)
- Upplever ni att befintliga samverkansytor tillgodoser målgruppens behov? Om inte, vad har ni för behov?

Intervjuer

För att få en inblick kring ovanstående frågor erhöll utredaren kontaktuppgifter från uppdragsgivaren till representanter från samtliga tre organisationer. Semistrukturerade intervjuer genomfördes med en majoritet av de funktioner som finns representerade i tabellen nedan från Malmö stad och Region Skåne (totalt 18, se tabell nedan)¹. Med anledning av Arbetsförmedlingens omställningsprocess kunde inga intervjuer genomföras med representanter från Arbetsförmedlingen.

Funktion	Organisation
Arbetsmarknadssekreterare	UngMalmö
Arbetsmarknadssekreterare	UngMalmö
Psykolog	AMA, Resursteamet
Sektionschef	UngMalmö
Socialsekreterare	IOF, ekonomiskt bistånd
Sektionschef	IOF, ekonomiskt bistånd
Planeringssekreterare	IOF, ekonomiskt bistånd
Utvecklingsamordnare	Strategiska avdelningen
Utvecklingssekreterare	Strategiska avdelningen
Kurator	KAA-UngMalmö
Specialpedagog	KAA-UngMalmö
Studie- och yrkesvägledare	KAA-UngMalmö
Avdelningschef	IOF, Väster
Samordnare socialpsykiatriska teamet	IOF, Väster
Samordnare socialpsykiatriska teamet	IOF, Innerstaden
Verksamhetschef Vårdcentralen Södervärn	Region Skåne
Psykolog unga vuxna-mottagningen	Region Skåne
Verksamhetssamordnare vuxenpsykiatri	Region Skåne

¹ I några fall inhämtades information via mejlkorrespondens och telefonsamtal.

Metodologiska reflektioner och utmaningar

För att undvika missförstånd är det ofta viktigt att operationalisera begrepp som kan upplevas som tvetydiga². Bedömningen gjordes dock initialt att inte låsa fast begreppet ”samverkansytor” i en bestämd definition, utan att i en explorativ anda vara öppen för flera sätt att förstå begreppet. Vid intervjuerna gavs ändå en ram kring begreppet då utredaren informerade om att ”med samverkansytor kan avses styrgrupper, nätverk, samverkansprojekt, forum eller liknande där professionella på olika nivåer kan träffas över organisationsgränser för att samarbeta/samverka i ett ärende eller kring en fråga av vikt för UVAS-målgruppen”. Samtliga som intervjuades hade en klar intuitiv förståelse av vad begreppet innebär, så risken för missförstånd utifrån ovanstående bedöms som minimal.

Själva det faktum att personer från olika organisationer (eller inom samma organisation) träffas med viss frekvens säger ingenting om vilket eventuellt värde som dessa möten och träffar genererar. Mot denna bakgrund ställdes därför också frågan genom intervjuerna huruvida befintliga samverkansytor och mötesstrukturer bedömdes fylla en funktion/vara effektiva.

I samråd med uppdragsgivaren gjordes bedömningen att använda sig av kvalitativ metodik (intervjuer). Utifrån uppdragets beskaffenhet skulle en kvantitativ ansats (enkät) nå flera, men med risken att rätt frågor ej skulle ställas. Under kartläggningsprocessen har flera av organisationerna genomgått stora omställningar och omorganisationer. Bedömningen gjordes därför att kvalitativ metodik (intervjuer) skulle kunna ge en djupare, och nödvändig, inblick i uppdragets frågeställningar med förhoppningen att materialet skulle kunna generera frågeställningar som i sin tur skulle kunna undersökas kvantitativt i ett senare skede. Bedömningen är vidare att denna förhoppning infriats och i den avslutande diskussionsdelen (s. 16) redovisas förslag på hur man skulle kunna bygga vidare på kartläggningen med en enkät.

Under kartläggningens gång har ett par utmaningar uppmärksammats. Det har visat sig svårt att avgränsa kartläggningen till att ”bara” avhandla samverkansytor då intervjupersonerna även lyft angränsande frågor kring arbetssätt, förväntningar och behov. Då dessa frågor bedöms ha bäring på såväl samverkan som hur man ska arbeta operativt med UVAS framöver har detta material inkluderats i rapporten. En annan utmaning är den tidsrymd som förflutit från det att kartläggningen startade under våren 2019 fram till dess avslut i slutet av september. Mot bakgrund de stora förändringar som flera av organisationerna genomgått och fortfarande genomgår, finns det en risk att vissa grupperingar, samverkansytor och benämningar som var aktuella våren 2019 ej är verksamma eller relevanta vid kartläggningens avslutande i september.

² Operationalisering innebär att man försöker översätta ett abstrakt och egentligen omätbart begrepp till något konkret och mätbart

Samverkansytor

I de avsnitt som följer presenteras kartläggningen av samverkansytor i förhållande till de funktioner och ytor som är i fokus i denna rapport. En sammanställning av samtliga samverkansytor återfinns på sidan 15.

UngMalmö

Arbetsmarknadssekreterarna på UngMalmö har en rad forum och ytor där de träffar arbetsförmedlare och kollegor från arbetsmarknadsavdelningen och från KAA-UngMalmö.

Tisdagsmöten (benämns även som ”ärendegenomgång” och ”ärendeöverföringsmöten”) inträffade varannan tisdag under våren 2019 och är ett forum som bemannas av en arbetsmarknadssekreterare och en arbetsförmedlare enligt ett rullande schema. Dessa fokuserar främst på ärendeöverföring där ett ärende presenteras, ofta från Arbetsförmedlingen, som kanske ej bedöms leva upp till deras krav för inskrivning. Det kan röra sig om dålig närvaro eller bristande arbetsförmåga. En arbetsmarknadssekreterare menade att det rörde sig om ”samverkansärenden”. I praktiken, åtminstone under de rådande omständigheterna på Arbetsförmedlingen, förefaller det innebära att kommunen tar över och har huvudansvaret i ärendet men att, som det uttrycktes, ”Af finns med i bilden”. Tisdagsmötena förefaller uppskattade och beskrivs som mycket effektiva.

Fredagsmöten har genomförts varannan fredag på Arbetsförmedlingen under våren 2019, men det förefaller vara lite oklart hur frekvent dessa kommer att genomföras under hösten 2019. Fokus ligger på att lyfta och diskutera frågor som bland annat rör samverkan, arbetssätt och metoder, hur det är tänkt att man ska arbeta och bemötandefrågor. Det tas även in föreläsare ibland kring ämnen av relevans. En intervjuperson uttryckte det som att fredagsmötena skulle kunna vara mer effektiva. Framför allt finns det ämnen och frågor som intervjupersonen upplevde att det inte alltid finns tid att prata om; frågor kring metod, roller och rutiner. Hon föreslog att man skulle kunna ta upp olika case för att på så vis skapa tydlighet kring rutiner, metod och processer.

Konsultationsteamet är precis som namnet indikerar ett forum för konsultation av ärenden. Varannan vecka bemannas konsultationsteamet av diverse professioner från olika organisationer. Forumet är öppet för ett brett urval av aktörer som arbetar med unga vuxna i Malmö. En arbetsmarknadssekreterare, som ingår i konsultationsteamet uppgav att de som kommer dit för konsultation brukar vara nöjda efteråt. Även en socialsekreterare på ekonomiskt bistånd uppger att konsultationsteamet fungerar bra. Vid intervjuer genomförda under hösten har det framkommit uppgifter om att konsultationsteamet eventuellt ska upphöra. Anledningen sägs vara att det ej utnyttjas i tillräckligt stor utsträckning och att parterna har egna interna konsultationsforum som delvis fyller samma syfte.

UngMalmö (arbetsmarknadssekreterare och arbetsförmedlare) bemannar alla socialtjänstområden varannan vecka. Tidigare förekom det enligt intervjuad sektionschef på UngMalmö att UngMalmö fick fel ärenden men detta har förbättrats sedan man börjat bemanna socialtjänstområdena. En arbetsmarknadssekreterare menade att UngMalmö har en nära kontakt med socialtjänsten och att bemanningsarbetet fungerar väldigt bra.

Samverkansytan på socialtjänstområdena används till konsultation och för att ta emot ärenden.

Drop-in genomförs varje onsdag och fredag och är, tillsammans med bemanningen och tisdagsmötena, en av tre vägar in till UngMalmö. Under hösten finns arbetsmarknadssekreterare på plats och arbetsförmedlare finns tillgängliga via telefon. Det förekommer även att man samarbetar med KAA-UngMalmö kring de unga vuxna som ej är intresserade av att studera, utan som vill arbeta

På chefsnivå är kanske den främsta samverkansytan UngMalmös operativa ledningsgrupp, med representanter från AMA, KAA och Arbetsförmedlingen. Den träffas var sjätte vecka och på denna diskuteras samverkansfrågor inom UngMalmö. Mindre frekvent deltar sektionschefen på gemensamma chefsdagar på förvaltningsnivå. Fokus ligger främst på strategiska frågor. Socialtjänsten har också ett nätverk kring unga vuxna där intervjuad sektionschef deltar var sjätte vecka. Vid dessa tillfällen diskuteras samverkan, bemanningsfrågor, resultat, hur man löser olika fall/ärenden. Man tar upp fall av prejudicerande karaktär och informerar om vad som är på gång. Deltar gör sektionschefer från alla socialtjänstområden.

Vid tidpunkten för intervjun (våren 2019) efterlystes ett bättre samarbete med psykiatrin. Diskussioner fördes vid denna tidpunkt med en specifik vårdcentral men det är oklart vart de diskussionerna eventuellt ledde. Det uttryckes även ett behov av studie- och yrkesvägledare.

Överlag framträder en bild genom intervjuerna av ett bra samarbete mellan UngMalmö och Arbetsförmedlingen. De tre arbetsförmedlare som är särskilt knutna till UngMalmö är lättillgängliga och samarbetet beskrivs som smidigt och lätt. Även sektionschefen på UngMalmö menar att samarbetet fungerar bra, att parterna har en konstruktiv dialog och närheten till varandra (samlokaliseringen på Föreningsgatan) gör det lätt att få tag på varandra. Många möten är spontana och behovsstyrda. Enligt en arbetsmarknadssekreterare på UngMalmö är det dock sällan som arbetsförmedlarna kopplas in i ett ärende:

Nästan inga av mina deltagare lever upp till Arbetsförmedlingens krav. Jag har 23 ärenden nu och då är det bara ett ärende där Arbetsförmedlingen är aktiv på riktigt och då har jag försökt med de andra.

Det framförs dock ingen kritik gentemot Arbetsförmedlingen i detta avseende. Man förstår att arbetsförmedlarna har ett regelverk att förhålla sig till och när deltagaren uppnått en viss stabilitet och bedöms mer jobbreda är det inga problem att koppla på en arbetsförmedlare i ärendet.

Det är en svår målgrupp på UngMalmö som beskrivs i intervjuerna där många har neuropsykiatriska funktionshinder. Behovet av samverkan och samverkansytan är som störst gentemot sjukvården i allmänhet och psykiatrin i synnerhet. Unga vuxna-mottagningen (framöver UVM) uppges vara den enda stabila samverkansytan gentemot Region Skåne för arbetsmarknadssekreterarna. UVM uppges dock ej användas i någon större utsträckning. Man har uppfattat att UVM främst ska arbeta med unga vuxna med lite lindrigare psykisk ohälsa och de behov som lyfts fram hos delar av målgruppen är istället medicinering, utredning och

behandling av mer psykiatrisk natur. Man önskar en tidig kontakt med ungdomens vårdkontakt, ett första möte där rollerna klargörs och en samordnad planering upprättas. Utifrån intervjuerna förefaller socialsekreterarna i större utsträckning än arbetsmarknadssekreterarna initiera en SIP, vilket kanske är naturligt med tanke på att det är dessa som träffar ungdomen först och gör den första bedömningen. En arbetsmarknadssekreterare på UngMalmö uttrycker sig så här:

Vi brukar inte initiera SIP:ar. Jag vet inte om det beror på att vi inte har så mycket kunskap eller om vi bara saknar vana. Däremot brukar socialsekreteraren göra det så jag har blivit inbjuden från det hållet. Det har blivit bra de gånger jag har blivit inbjuden till en SIP av en socialsekreterare tidigt i ärendet. Man bokar ofta en uppföljning på dessa möten vilket är bra.

Ett stort behov uttrycks av att få tillgång till psykiatrin vilket inte är så lätt:

Det är verkligen jättesvårt att få tag på dem, det är ofta först när de behöver oss som det blir kontakt. Det finns ju inga kontaktuppgifter eller hemsida...det finns inga ingångar. När man väl kommit igenom den här muren till psykiatrin (öppenvården) så har det varit uppskattat. Bland annat har psykologer på Drottninggatan använt information från mig i deras utredningar. Vi har så mycket att vinna på att samverka närmre, vi kompletterar ju varandra. Det här hänger ju ihop – ohälsan och sysslolösheten (arbetsmarknadssekreterare).

Trots att en del rutiner förtydligats och samsynen förbättrats framkommer tecken på kulturkrockar mellan AMA och socialtjänsten (ekonomiskt bistånd) som försvårar samverkan. Något som beskrivs genom intervjuerna är det tomrum som tycks ha uppstått efter det att Fenix avslutades. Man beskriver att Fenix kunde fungera som en helhetslösning, där deltagaren bland annat kunde få hjälp och stöd med mycket kring det praktiska (tex. fysiskt följa med till vårdcentralen). Med fler ärenden bedömer en arbetsmarknadssekreterare på UngMalmö att socialsekreterarna behöver ta ett större ansvar:

Det har kommit personer till mig där det inte funkar, där det inte finns någon diagnos, ingen utredning. Då har jag tagit kontakt med vården, de har fått en utredning, de har fått en diagnos och kontakt med habiliteringen. Det har hänt ganska mycket runt om individen. Det är ett jättejobb! Det kan man bara göra om man har 10-15 personer på sin tjänst. Det kan nog bli en besvikelse ibland hos socialsekreteraren kan jag känna när man påpekar att hen nog är den enda som deltagaren har runtomkring sig, att det är hen som nog behöver ta den där kontakten.

Att många av de unga vuxna med ohälsa som kommer till UngMalmö är outredda, är vanligt. Enligt intervjuad sektionschef är detta något som gör att man förlorar mycket värdefull tid. Eventuellt kan man ana en viss ansvarsförskjutning och ett förtydligande av roller under hösten 2019 där det nu är mer uttalat att det åligger socialsekreterarna att ta hand om frågor som rör vården.

Socialtjänsten ekonomiskt bistånd

Som tidigare nämnts så bemannar UngMalmö socialtjänstområdena varannan vecka (arbetsmarknadssekreterare och arbetsförmedlare) och det är en samverkansyta som enligt intervjuad socialsekreterare fungerar bra. Tillsammans med UngMalmö gör man en bedömning om man ska ha ett trepartssamtal vid inskrivning och en del av samarbetet sker via mailkontakt. Trepartssamtal inbokas vid behov. Man samarbetar som regel oftare med AMA än med Arbetsförmedlingen. Bemanningen av arbetsförmedlare ute på stadsområdena gör ändå att kontakten och samarbetet med Arbetsförmedlingen sker frekvent och smidigt. När UngMalmö startade upp sin verksamhet upplevde intervjupersonen att samarbetet med AMA ej fungerade optimalt. Det fanns bland annat oklarheter kring rutiner vid inskrivning och kring målgruppen. Intervjupersonen bedömer att många centrala rutiner nu är på plats och är tydliga.

Intervjupersonen efterlyser ett bättre samarbete med sjukvården. Hon använder sig av rehabkoordinatorerna vid behov och initierar SIP när klienten riskerar att falla mellan stolarna. Hon har bara positiva erfarenheter av genomförda SIP-möten men det har ibland (ofta?) uppstått problem att sammankalla, där representant från sjukvården ej kommit. Samarbetet med unga vuxna-mottagningen (framöver UVM) har inte riktigt kommit igång:

UVM har varit och informerat hos oss och tanken har varit att öka samarbetet med dem, men jag upplever inte att vi gjort det. Innan hade de grupper och nu erbjuder de individuellt stöd, vilket vi tycker är bra, men det finns klienter som skulle ha behov av det som de erbjuder men som har svårt att...för de ska själva ringa och ta kontakt med unga vuxna-mottagningen och då upplever jag att den kontakten kanske inte tas. Det hade behövts någon som tar dem dit

Även intervjuad sektionschef instämmer i att unga vuxna-mottagningen inte utnyttjas i någon större utsträckning och hon menar att det är ett stort steg för stora delar av målgruppen att överhuvudtaget ta sig till mottagningen (som ligger i en annan del av Malmö). Hon lyfter behovet av en funktion eller verksamhet som i likhet med Fenix har möjlighet att praktiskt stötta målgruppen på olika sätt:

Man vill inte ha specialisering, man vill utveckla allmän kompetens, det är en balansgång. Jag förstår deras tanke att sprida kompetensen för att det är jättemånga som går med hälsoproblem men då uteblir den praktiska hjälpen som varken socialtjänsten eller AMA kan erbjuda. Det här med att gå hem och väcka personen, skjutsa personen, sånt som Fenix gjorde. Även när det gäller friska personer så har vi en enorm mängd uteblivna besök. De här personerna går inte till sjukvården. De sitter hemma.

Båda intervjupersonerna beskriver något av ett tomrum efter det att Fenix upphörde där det finns oklarheter hur man ska arbeta med målgruppen som är i behov av stort stöd. Man uppskattar att kompetensen från Fenix nu finns i UngMalmös organisation, men man menar att förutsättningarna inte längre finns kvar att arbeta på det sättet.

Intervjuad sektionschef anser att socialtjänsten (ekonomiskt bistånd) har ett ”jättebra samarbete och samsyn” med AMA. Hon har informella kontaktytor på UngMalmö som hon kan kontakta snabbt och smidigt vid behov. En gång i månaden träffar man AMA på något som kallas måndagsmöten. På dessa möten går man bland annat igenom statistik och uppdaterar varandra. Gemensamma workshops med AMA förekommer även. Intervjupersonen beskriver även olika arbetsgrupper mellan socialtjänsten och AMA där man utifrån diverse uppdrag träffas och samverkar. Flera olika arbetsgrupper och forum beskrivs under intervjun men frågan lyfts huruvida alla behövs och vilka syften de har:

Det finns väldigt många arbetsgrupper vilket innebär att man arbetar dubbelt och parallellt i viss mån. Jag tror inte det finns en människa i Malmö som har koll på alla dessa arbetsgrupper. Det är en djungel.

Arbetet med SIP beskrivs som ett utvecklingsområde. Det behövs kunskap om hur man använder SIP och även hur oerfarna socialsekreterare ska undvika att ta på sig för stort ansvar i SIP-processen (något som kan vara svårt när man tex. träffar läkare). I likhet med socialsekreteraren som intervjuades beskrivs problem med att sammankalla SIP-möten. Ett fall beskrivs där en läkare blev sjuk och sjukvården ej kunde skicka en ersättare och då hela processen fick börja om från början. I likhet med vissa andra socialtjänstområden som hanterar försörjningsstöd har man samarbeten med ett par vårdcentraler. Utöver dessa har man inga samverkansytor gentemot sjukvården.

Ett behov av utökad samverkan med Arbetsförmedlingen uttalas. Indirekt finns det samverkansytor med Arbetsförmedlingen genom UngMalmö men det förekommer inga gemensamma workshops eller forum där parterna kan lära sig mer om varandras uppdrag och arbets sätt:

Det är viktigt för oss att hålla oss uppdaterade för det händer så mycket. Jag tänker inte att vi ska träffas varje vecka, men 1-2 gånger per år. Vi har inte samma uppdrag men vi arbetar mot samma mål

En yta för samverkan och konsultation som även nämns är Utsikt. Två personer på Öster är kontaktpersoner gentemot Utsikt.

KAA-UngMalmö

Under våren 2019 flyttade arbetsmarknadssekreterarna från lokalerna som de delade med KAA-UngMalmö till Arbetsförmedlingens nya lokaler på Föreningsgatan 35. De informella samtalen kring ett enskilt ärende som kunde ske i fikarummet eller i korridoren måste nu ske under andra former. Gamla samverkansytor finns dock kvar och ett nytt har tillkommit. KAA-UngMalmö bemannar stadsområdena en gång i månaden, vilket är nytt för 2019. KAA-UngMalmö har även blivit inbjudna till att delta på ärendegenomgångarna på tisdagar. På drop-in-verksamheten samverkar man med arbetsmarknadssekreterarna och man anser att det är ett bra forum för att lösa frågor på. Tidigare har arbetsförmedlare varit med på dessa men under hösten deltar de ej men finns tillgängliga via telefon. Genom intervjuerna framkommer ett behov av att skapa ett närmre samarbete med Arbetsförmedlingen. I första hand nämns tanken på en kontaktperson som kan hålla KAA-teamet uppdaterade kring nyheter på Arbetsförmedlingen och saker som är på gång (tex. satsningar och nya arbetsmarknadsutbildningar).

KAA-UngMalmö beskriver ett väldigt bra och nära samarbete med Maria Malmö. Man har tydliggjort sina respektive roller och man uppger att man nästan dagligdags har kontakt med dem. I likhet med samarbetet med andra interna såväl som externa samverkansaktörer har man en kontaktperson på KAA-UngMalmö kopplad till Maria Malmö. Man betonar dock att man arbetar aktivt med att formalisera samverkan så att den ej blir personbunden. Samarbetet beskrivs som smidigt och effektivt:

Om jag sitter med en ungdom och det finns ett missbruk så kan jag i det samtalet ringa till en kurator på Maria Malmö och säga: "Den här ungdomen behöver en tid" - och så får de en tid. Jag behöver inte säga till ungdomen att "du behöver gå ner till Maria Malmö". Det är ett jättesteg för en ungdom.

I kontakten med vuxenpsykiatrin använder man sig av SIP-möten. Man anser att kunskapen om SIP är god i gruppen. Kuratorerna har som ambition att börja arbeta upp ett kontaktnät gentemot vuxenpsykiatrin liknande det man har med Maria Malmö. Man har inte så mycket kontakt med unga vuxna-mottagningen. När det uppstår behov av kurativt stöd och/eller samtal uppger man att man i första hand kopplar in kuratorerna på KAA-UngMalmö.

Man beskriver även ett ambitiöst internt samarbete riktat mot stadens grund- och gymnasieskolor i syfte att förhindra avbrott och för att förbättra överlämningar.

Psykolog AMA - resursteamet

På resursteamet arbetar två psykologer, två språkutvecklare, en studie- och yrkesvägledare och en arbetsterapeut konsultativt gentemot arbetsmarknadssekreterarna på AMA som ett stöd i deras arbete med deltagarna. Det är ett förhållandevis nytt team som under 2019 fortfarande försöker hitta sina arbetsformer och inventera de behov som finns. Resursteamet erbjuder konsultation individuellt såväl som till grupper. Vanligt förekommande frågor är kopplade till sjukvården och psykiatrin, hur man ska gå tillväga och vem man ska ta kontakt med. Många har deltagare som eventuellt har en anställning på gång men där det behövs en funktionshinderkod på Arbetsförmedlingen (inför subventionerad anställning). Frustration uppstår när detta inte går tillräckligt fort. I dessa situationer kan psykologerna på resursteamet vara behjälpliga med att ta fram underlag som sedan kan användas av psykologerna på Arbetsförmedlingen. Kontakt har tagits med psykologerna på Arbetsförmedlingen i syfte att diskutera mer strukturerad samverkan.

I likhet med arbetsmarknadssekreterarna på UngMalmö är UVM den enda formella samverkansytan gentemot Region Skåne som resursteamet har. Intervjuad psykolog på resursteamet anser att det är ett jättebra samarbete och tänker att UVM kan fungera som en brygga till andra delar av vården. Utöver UVM har psykologen inget närmare samarbete med sjukvården:

Region Skåne...är svårt. Det finns ingen gräddfil, det är egenremisser som gäller. Att få till en kommunikation och ett samarbete...det är svårt.

Ett visst informellt samarbete finns med Maria Malmö men inget strukturerat. Hon nämner även ett samverkansnätverk med deltagare från psykosenheten, aktivitetscenter, socialtjänsten med flera, som startades av en psykolog som tidigare arbetade på Portalen. Huruvida nätverket fortfarande är aktivt och vilket syftet är med nätverket är oklart.

Socialpsykiatriska teamet

Det socialpsykiatriska teamet består av fem samordnare kopplade till respektive stadsområde, två samordnare på funktionsstödförvaltningen och en psykiatrisjuksköterska. Man arbetar konsultativt såväl som med praktiskt klientarbete. På funktionsstödförvaltningen arbetar samordnarna mer med praktiskt klientarbete, medan samordnarna på ASF arbetar mer konsultativt.

Man behöver inte vara aktuell inom socialtjänsten för att ha kontakt med det socialpsykiatriska teamet men många som blir aktuella för insatser uppstår ekonomiskt bistånd. Psykisk ohälsa och svår social problematik är vanligt³. Man upplever att behovet är stort och förväntningarna höga:

Vi får nästan en slags Jesusroll – åh, vad bra att ni finns, här får ni!

³ Exempel som nämns är unga kvinnor där barnen är på väg att placeras, ärenden där det är utredning på barn, vräkningssärenden.

Jag blir haffad överallt och hela tiden

Vi är för få, vi måste välja ut och prioritera de som har de svåraste konsekvenserna

På funktionsstödsförvaltningen har man enligt intervjupersonerna fasta konsultationstider men så verkar inte fallet vara inom ASF ute på stadsområdena (en av intervjupersonerna funderade dock på att börja med fasta tider). Arbets sättet är case management som är ett arbetssätt som ska hjälpa deltagare/brukare som har omfattande behov, psykiska funktionsnedsättningar, ofta i samsjuklighet med missbruk. Man arbetar "hands on" och hjälper bland annat brukaren att ringa samtal och följa brukaren till vårdcentralen. När det kommer till unga vuxna så arbetar man mer konsultativt med den målgruppen.

Intervjupersonerna upplever ej att de har några direkta strukturerade samverkansytor utan att man "rör sig framåt och tillbaka". En av intervjupersonerna nämner en arbetsrehabiliteringsgrupp tillsammans med bland annat Arbetsförmedlingen men syftet med denna var oklar: *Inte helt säker på vad jag gör där*. Man uttrycker ett behov av bra ingångar till psykiatrin. Det är framför allt egenremisser och SIP:ar som är verktygen som används.

Region Skåne – Unga vuxna-mottagningen (UVM)

Unga vuxna-mottagningen startade sin verksamhet 2017 efter att man identifierat en stor målgrupp mellan 16-29 år som upplevde någon form av ohälsa. Mottagningen är ett samarbete mellan Region Skåne och Malmö stad och syftar till att ge en snabb insats till unga vuxna utan att riskera att medikalisera, psykiatrisera och sjukförklara i onödan.

Verksamhetschefen på Södervärns vårdcentral uttrycker det såhär:

När unga vuxna kommer till vårdcentralen vill de träffa en doktor eller en psykolog. Många är inte sjuka, de mår ju bara inte bra över sin situation. Det finns vissa saker i livet som bara är "livet", då hjälper inte piller.

Fokus ligger på att tillhandahålla färdighetsträning i att hantera livet och att stärka de fungerande sidorna och hjälpa deltagarna att stå ut med lidandet i livet. Initialt fanns ett färdigt koncept som innebar att man skulle arbeta med gruppbaseade interventioner genom ACT, men det visade sig snart att målgruppen ej var så intresserade av att delta i grupp. Under hösten 2018 började man därför erbjuda individuella kontakter samtidigt som gruppaktiviteter fortfarande kunde erbjudas. Man märkte att inflödet ökade kraftigt när man öppnade för individuella samtal.

På UVM arbetar två samordnare, en som är socionom och som är anställd av Malmö stad, och en psykolog, som är anställd av Region Skåne⁴. Respektive samordnare arbetar gentemot den organisation som den kommer ifrån och känner till bäst. Samordnaren från Malmö stad samverkar således mycket med UngMalmö och andra verksamheter inom Malmö stad, medan samordnaren från Region Skåne samverkar med Region Skåne – vårdcentralerna och BUP. Man blir inbjuden och deltar sporadiskt i olika workshops men inget strukturerat eller

⁴ Andra funktioner på mottagningen är bland annat psykiatrisjuksköterska, kurator, läkare (10%) och PTP-psykolog.

regelbundet. Inom ramen för denna kartläggning intervjuades samordnaren från Region Skåne och han såg inte att han saknade någon samverkansytta i sitt arbete. Däremot så finns det utmaningar i att samverka när det händer saker i de samverkande organisationerna:

Det går lite i perioder det där. Just nu är det omorganisationer i alla våra organisationer och det gör att samverkan krymper lite för ingen vet vad som händer.

En viktig samverkansytta är UVM:s styrgrupp. Från att inledningsvis varit ganska stor består den nu av två representanter från Region Skåne och en från Malmö stad. Initialt var även Arbetsförmedlingen representerad i styrgruppen men bedömningen gjordes av Region Skåne att Arbetsförmedlingen ej bidrog i tillräckligt stor utsträckning. Det fanns bland annat förväntningar och en uppfattning från Region Skånes sida att man hade en överenskommelse med Arbetsförmedlingen att de skulle tillhandahålla patienter till mottagningen men så blev inte fallet. Sysselsättningsfrågan är viktig för UVM och man ser därför Arbetsförmedlingen som en viktig och central aktör framöver, men vid tiden för intervjuerna framkom inga planer på att åter försöka involvera Arbetsförmedlingen i mottagningens styrgrupp. Samarbetet med Malmö stad beskrivs som väldigt bra och från Region Skånes sida anser man sig ha en tät och bra kommunikation parterna emellan. Styrgruppen träffas var fjärde månad och vid behov. Verksamhetschefen på Södervärns vårdcentral, som har ett ansvar för UVM, skulle inom ramen för UVM gärna se ett samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Hon efterlyser någon som har bättre överblick och kunskap om alla utbildningar och betonar hur viktigt det är att målgruppen har en sysselsättning. En tanke som hon återkommer till under intervjun är tanken på att samla all relevant kompetens i ETT hus. Att hålla koll på alla projekt, utbildningar och verksamheter som riktar sig till unga vuxna är en utmaning för såväl målgruppen som för professionella, därav vinsterna med att samla kompetensen i ett hus.

Från Region Skåne ligger mottagningen under ackrediteringsvillkoret där mottagningen får en summa pengar från varje vårdcentral som är med under förutsättning att villkoren uppfylls (ett visst antal besök från varje vårdcentral). Två gånger per år anordnas intressentmöten där Malmö stad och alla vårdcentraler som finansierar verksamheten bjuds in. Syftet är bland annat att informera om verksamheten och ge information om målgruppen.

Strukturerad samverkan kring personer med ohälsa

Sedan 2013 finns en ramöverenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne om samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner gällande personer med psykisk funktionsnedsättning samt barn och ungdom som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Ramöverenskommelsen ligger i sin tur som grund för en lokal överenskommelse mellan Malmö stad och Region Skåne. Utifrån båda överenskommelserna framgår att unga vuxna är en prioriterad målgrupp. 2018 startades ett samverkansforum för psykisk hälsa UNGA VUXNA med representanter från två andra samverkansforum (barn och unga samt vuxna). Gruppen träffas en gång per år och fokus ligger på informationsutbyte.

Sammanställning av samverkansytor kring UVAS med ohälsa

Nedan redovisas majoriteten av de samverkansytor som framkommit genom intervjuerna. Ett försök görs att kortfattat redovisa vad som är syftet med respektive yta/forum.

Operativa Samverkansytor/forum	Deltagande organisationer	Frekvens	Syfte
Tisdagsmöte	AMA, AF, KAA	Varannan tisdag	Ärendeöverföring
Fredagsmöte	AMA, AF, KAA	Regelbundet (varannan fredag?)	Informationsutbyte, målgruppsdiskussioner,
Konsultationsteamet	AMA, AF, KAA	Varannan vecka	Multiprofessionell konsultation av ärenden
Bemanning på socialtjänstområdena	AMA, AF, KAA	Varannan vecka	Ta emot ärenden, konsultation.
Drop-in	AMA, AF, KAA	UngMalmö: ons och fre KAA- UngMalmö: mån-fredag.	Inskrivning, konsultation.
Samverkansnätverk	?	?	?
”Arbetsrehabiliteringsgrupp”	?	?	?
Utsikt	?	?	Konsultation
Strategiska samverkansytor på övergripande nivå			
UngMalmös operativa ledningsgrupp	AMA, AF, KAA	Var sjätte vecka	Samverkan inom UngMalmö
Nätverk kring unga vuxna	ASF	Var sjätte vecka	Samverkan
Måndagsmöten	ASF	En gång i månaden	Informationsutbyte, statistik
Gemensamma workshops mellan AMA och socialtjänsten	ASF	Varierar	Varierar
Arbetsgrupper utifrån specifika uppdrag	ASF	-	Varierar
Styrgrupp för unga vuxna-mottagningen	Region Skåne och Malmö stad	Var fjärde månad, vid behov	Styrning, samverkan, verksamhetsfrågor.
Intressentmöten	Region Skåne (vårdcentralen knutna till unga vuxna-mottagningen och Malmö stad	Två gånger per år	Informationsutbyte, hur patientgrupperna ser ut – eventuella förändringar, uppföljning, behov.
Samtalsforum för psykisk ohälsa UNGA VUXNA	AF, FK, Malmö stad, psykiatri i Malmö, primärvården i Malmö	1 gång per år	Att informera om pågående och planerade aktiviteter inom respektive verksamhet. Att identifiera gemensamma utvecklingsområden och att uppmärksamma frågor gällande gemensam kompetensutveckling

Avslutande reflektioner och sammanfattning

En intervjuperson benämnde området kring alla de forum, nätverk och arbetsgrupper inom samverkan som en djungel. Utifrån vald metod (intervjuer) har en inblick getts i, vad man får förmoda vara, vissa centrala forum och samverkansytor mellan ASF, Arbetsförmedlingen och Region Skåne kring UVAS med ohälsa. Samtidigt får det anses som högst troligt att det finns operativa samverkansytor vars existens är mindre kända och som kanske är verksamma i en lite mindre lokal kontext (inom ett stadsområde tex.). Ett sätt att skaffa sig en bättre överblick skulle kunna vara att hitta en struktur för att kontinuerligt (1 gång per år förslagsvis) kartlägga befintliga samverkansytor genom en enkät och där förhöra sig om deras syfte, frekvens och vilka eventuella värden dessa genererar. Det bedöms åtminstone finnas två vinster med att skapa en sådan struktur. En bättre överblick skulle göra samverkansytor synliga för andra parter och funktioner som därmed skulle kunna involveras och skapa ytterligare värde. En enkät skulle även kunna detektera forum och nätverk (samverkansytor) som ej tycks skapa något värde och som antingen bör avslutas eller reformeras. Flera av intervjupersonerna i denna kartläggning vittnar om forum vars syften är oklara, där inget direkt värde skapas. En enkät skulle även kunna fånga upp flera av de frågor som diskuteras nedan.

Från Malmö stad är behovet stort av en bra samverkan med sjukvården i allmänhet och psykiatri i synnerhet. I likhet med många andra utredningar inom området efterfrågas ”en smidig väg in till psykiatri”. Vägar in saknas inte men den rådande läkarbristen inom psykiatri gör det troligt att de verktyg som främst är tillgängliga nu och framåt är SIP:ar, egenremisser och användandet av sjukvårdens rehabkoordinatorer. Ett par av intervjupersonerna berättar om svårigheter att få till ett möte med sjukvården efter det att en SIP initierats. Huruvida detta problem är utbrett kan inte denna kartläggning svara på, men mot bakgrund av frågans betydelse bedöms det vara ett område som förtjänar fortsatt uppmärksamhet.

Intervjuerna indikerar att det finns vissa frågetecken kring hur man ska arbeta med de Malmöbor som är i behov av extra stöd och som i den tidigare organisationen erhöll stöd från Fenix. Ett arbete förefaller ha bedrivits i syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan socialsekreterarna och arbetsmarknadssekreterarna, där socialsekreterarna i större utsträckning än tidigare är tänkt att ansvara för frågor kopplade till klientens vårdkontakter.

Det socialpsykiatriska teamet har ett arbetssätt och en funktion som ofta beskrivs som framgångsrikt i arbetet med unga vuxna (case management). Flera i kartläggningen beskriver att många från målgruppen är i behov av någon som arbetar ”hands on” kring olika frågor. Någon formell arbetsbeskrivning för samordnarna har inte funnits att tillgå och utifrån intervjuerna är det tydligt att arbetet som bedrivs kännetecknas av en hög grad av flexibilitet. Målgruppen tycks dock överlag vara av det ”tyngre” slaget (psykisk ohälsa/sjukdom ofta med social problematik). På en direkt fråga uppskattade en intervjuperson inom socialtjänsten att cirka 10% av ungdomsärendena var i behov av ett sådant stöd som Fenix tidigare kunde erbjuda och som skulle vara behjälpliga av det arbetssätt som kännetecknar det socialpsykiatriska teamet. En kartläggning, om en sådan ej redan genomförts i UVAS-gruppen, skulle kunna ge svar på hur många Malmöbor som har behov av detta extra stöd.

Kopplat till ovanstående diskussion kring målgruppen finns frågan kring vilken roll unga vuxna-mottagningen ska spela i arbetet med psykisk ohälsa hos unga vuxna i Malmö. UVM vänder sig enligt Malmö stads hemsida till unga vuxna mellan 16-29 år och som "lider av lindrig ångest, stressproblematik, nedstämdhet och utanförskap". Samtidigt som UVM vittnar om en stor efterfrågan och ett stort behov av mottagningens insatser och behandling, förefaller många socialsekreterare finna sig i ett läge där deras klienter bedöms ha för tung problematik för UVM med konsekvensen att de hänvisas till psykiatrin istället. Psykologen som intervjuades på UVM menade att organisationerna (Arbetsförmedlingen och Malmö stad) behöver identifiera vem som kan ha nytta av mottagningens insatser, något som enligt psykologen är en stor utmaning.

Psykologen på resursteamet möter många arbetsmarknadssekreterare som känner frustration över att det tar för lång tid för deras deltagare att få en funktionshinderskod på Arbetsförmedlingen. Frågan är förstas kopplad till det faktum att så många av de unga vuxna som borde vara utredda, ej är det. Men det väcker även frågor kring rutiner och på vilket sätt resursteamets personal i samverkan med Arbetsförmedlingen kan hitta sätt att påskynda kodningsprocessen. Tidigare erfarenheter gör gällande att det hos vissa förekommer en uppfattning att det alltid behövs ett aktuellt medicinskt underlag och att alla kodningar måste gå genom Arbetsförmedlingens specialister. Ett klargörande från Arbetsförmedlingens sida gentemot Malmö stad kring vilka intyg som behövs och vem på Arbetsförmedlingen som kan sätta en funktionshinderkod bedöms kunnat eliminera vissa missförstånd som riskerar att förlänga kodningsprocessen.

En av frågeställningar rörde huruvida samverkansytorna är formella eller informella. De flesta ytor som framkommit i denna rapport är formella och strukturerade. Informella kontakter mellan personer i olika organisationer används när det finns ett underskott av samverkansytor eller när ärendet bedöms brådskande. KAA-UngMalmö kan tas som ett exempel. Dessa efterlyste ett mer formaliserat samarbete med Arbetsförmedlingen, samtidigt kände en eller flera av intervjupersonerna på KAA-UngMalmö arbetsförmedlare som de kunde kontakta vid behov.

En majoritet av de samverkansytor som beskrivs i denna rapport rör ytor mellan professionella som arbetar operativt med UVAS. Intressanta samverkansytor på en mer strategisk nivå med relevans för UVAS-gruppen är styrgruppen för den strategiska överenskommelsen (SÖK) och samverkansforum för psykisk hälsa UNGA VUXNA. I dessa grupper finns kunskap och mandat att identifiera gemensamma utvecklingsområden och lyfta och ta beslut kring viktiga frågor för UVAS-gruppen.